

VAJON MEGDIGIG MEHET EL AZ EMBER A KOMCSIZÁSBAN?

írta
elek is
falusi tanító
képző és egyéb művész,
Gondolkodó Nádszál,
Gyöngyharmat, Gyöngyharmat.

Korszerűbb fájdalmat?

'Ottó: Komcsiztam, szegyzsemre.

(Eörsi István, Népszabadság,
1994. szeptember 21.)

Mottó: És nem vet homokszem-
csét csapágya csúszkáihoz senki
halhatatlan.

(Kondor Béla)

Ennél a kérdésnél sokkal jobban ízlik nekem a pénz, a csók, a sör, és még mi minden, Istenem, mi minden! A múltkor meg egyenesen az történt, hogy felkértek a Népszabadság című országos terjesztésű napilap főszerkesztőjének. Az egyetlen feltétel az volt, hogy nem engedhetem meg a komcsizást. A felkérés jogos volt, hiszen én is nagyon szeretnék egymillió ember véleményalakítója, tudatformálója, manipulátora lenni. Az is szóba került, hogy ha beválok, akkor jelölnek néhány év múlva az államfői méltóságra, hiszen köztudott, hogy műveltebb, bölcsőbb és szebb is vagyok, mint az eddigi jelöltek. A tinédzser lányok meg egyenesen rajonganak értem. (azaz továbbra is).

Csak hogy közben történt valami. Performanct rendeltek tőlem Hamburgba, – a mottóban jelölt dátum tájékán – és fölszálltam hajnalban a vonatra 5 üveg hűtött sörrel, és az összes napilappal. Mehettem volna repülővel is, de azt határoztam, hogy kényelmesen megnézem – sörözgetve, olvasgatva – ezt az 1400 kilométeres tájképet. Kinyitom a Népszabadságot, és mint valami Pepsifeeling-szlogen, megütötte a szememet Eörsi István cikkének a címe: „Komcsiztam, szegyzsemre”. Megragadt bennem, érzelmeiket keltett, el is gondolkodtam. Vesztem-e?

Benedek Marcell, a betiltott, így tehát az utolsó, szabadkőműves páholyelnök akkoriban egyszer megkérdezte Lukács Györgyöt, – Eörsi szerint az utolsó kommunisztát: – Mondd Gyurikám, meddig mehet el az ember gondolatai kifejtésében? Mire Lukács: Addig, ameddig egy falhoz nem érkezőnk. Akkor tudjuk, hogy nem mehetünk tovább.

Gondoltam, hogy mivel az ember Valószínűsítő Állat, kétlábú tolatlan állat, gondolkodó nádszál... komcsi-

zó állat, – megpróbálom kitalálni, sőt modellezni, hol lehet ez a fal a komcsizásra nézvést. A probléma nem új. 1989 előtt 50.000 munkásőr, 60.000 szovjet katona, a felfegyverzett Ifjú Gárda, a pártfunkcionáriusoknak kiosztott fegyverek, a rendőrség, a katonaság biztosította, hogy ne lehessen komcsizni. Most vajon hol a határ?

Ezen gondolkodva, kinéztem a vonatablakon. Amit persze úgy terveztek, hogy ne lehessen lehúzni, és kihajolva integetni. Kinézni is hiába néztem, mert dizájnosan füstüvegből volt az ablak. Szürke volt minden. A festő felül a vonatra, repülő helyett, hogy 1400 kilométeren keresztül nézhesse Európát. És nincs zöld mező, csak füstös mező. Szőlődombok füstüvegen át, ködös hegy-csúcsok füstüvegen át, 20 éves bogárhátú, Visegrád, fehér tetőcserép – füstüvegezve. Vadkomló kúszik a parti nyírfákra, gyümölcsöskert, szőlődombok, fóliasátor – füstüvegezve. A pályaudvar egyik ablakának támasztott bicigli füstüvegezve, aranyló őszi verőfény befüstüvegezve, csodaszép szlovák nő füstüvegezve, akárok ritkás árnyéka, fűzligetek, pocséta, tarló, pagony, kiszáradt diófán pislogó nappali bagoly – füstüvegezve. Mérnökök és szolgák gyakorlati észjárása. Az igaz, hogy a Nap nem süttött a szemembe. Jót akartak nekem.

Gondoltam, hogy meghúdom a vészféket. Akkor persze nem értem volna Hamburgba, a pénzemhez.

A söröm persze hamar elfogyott, nem baj, a prágai álmódon tankoltam. A festői táj helyett unalmamban elgondolkodtam, hogy nicsak, nicsak, a médiák ugyanilyen légkondicionáltak, kényelmesek, és a nap se süt a

szemünkbe, hiszen szépen be vannak füstüvegezve. Tudatformálóink profi szakemberei elérték, hogy tényleg nem való kommunisztáznia. Sőt: technikailag lehetetlen. Különben is, a komcsizást elnevezték torgyánkodásnak, véghantalkodásnak. Mert ők jót akarnak nekünk.

„Mi lesz a „múlt rendszer” neve 2000-ben?”, tettem fel a kérdést a Kapu 1994-es augusztusi számában az 50-58. oldalakon. Meddig tart az a röhejes állapot, hogy nem engedik annak nevezni, ami. Azokon az oldalakon összegyűjtöttem vagy száz kifejezést, hogy – engedély nélkül ugyan, de – hogyan szokták nevezni ezt a múltunkat.

Sokakat irritál, idegesít, felzaklat a szocialistázás. Megértem.

Sokakat irritál, idegesít, felzaklat a nemszocialistázás. Megértem ezt is, hiszen mint mondtam, műveltebb, bölcsőbb, szebb vagyok, mint politikusaink.

Ezért hát nem kerülhetem meg, hogy válaszoljak mindkét népcsoport sorshelyzetére. Természetesen el

fogom veszíteni a felajánlott államfői állást is, és a Népszabadság (sic!) főszerkesztői trónját is. Ez nagyon szívbe markoló érzés, de hát (nobilitás öbligat) a nemesség kötelez. Természetesen nem fogok pénzt kapni katalógusra, kiállításra a szocialistákhoz közelálló pénztől, és a hozzájuk – mármint pénzükhöz – közelálló gazdagok nem mernek majd tőlem festmény kiakasztani falukra. Ihatom majd a rossz magyar borokat.

IGYÁL
MAGYAR

IGYÁL
MAGYAR
SÖRT

Meddig mehet hát el az ember a kommunisztázásban?

Kisegítő kérdésként:

Meddig mehetünk el a zokszavak, a rossebelés, a becsmélő kifejezések használatában?

Arra gondolok, hogy hátha elmehetünk addig, mint a magaskultúra.

egy:

Még senkit se vágta pofán azért, senki hanglemezét nem zúzták be azért, senki táncházát nem zárták be azért, mert ilyesmit énekeltek:

Verje meg az Isten a szeretőm anyját

Hogy miért tiltja tőlem az ő szép lányát.

vagy:

Én innen es látom
A szeretőm házát,
Verje meg az Isten
A benne lakóját.

De ne mindegyiket,
Csak az édesanyját,
Mé tiltotta tőlem
Az ő kicsi fiát.

Tényleg satöbbi. Százával vannak az ilyen szövegek. És sehol a

néprajzban, sehol a novellairódalomban nincs olyan adat, hogy a pap ki-prédikálta volna ezt az átkozódást. Mert egyébként ezt a katolikusoknak meg kéne győnni. És mégsem. A kultúremler előtt (pl. paraszt) teljesen nyilvánvaló, hogy jogos a zokszó.

Mondhatjuk-e azt, hogy verje meg az Isten a komcsikat? Igen. A magyar kultúra javallja.

kettő:

És Ady, az örökké öncenzúrázott Ady! Komolyan vehetjük-e azt a sorát, hogy „Ma és utolsó óráig mindenkit szeretek”?; amikor tanítani lehet becsmélő-, szitok-, zok-, átkszavait és mondatait, verseit?

Raadásul méltán dicsekszik:

Míg nem jöttem, koldusok voltak,
Még sírni sem sírhattak szépen.

Van olyan verse, amiben tízszer is előfordul a „verje meg az Isten!”

Pedig Ady Magyarországon nem

halmozódott fel 70 milliárd dollár adósság (24 plusz mire kinyöggük az kamatokkal együtt), az átlagéletkor nem volt 10 évvel alacsonyabb, mint Európában, nem megszároltak le ezeket a hatalmonlévőket, nem kellett megünnepelni az ország leigázásának napját...

„(A fene tudja, hogy mi lesz velünk S mit rejtegetnek egymás iszákbán? Olyan jó néha keserűn magyar Szitkokat görgetni művelt, úri szánkban...)”

„(„Vakuljatok meg!” – Ady) Szabad-e Adytól tanulni kommunisztázni? Igen, a magyar magaskultúra nemcsak javallja, hanem ezt diktálja.

három:

Vajon szoktak-e tanulni Adytól a magaskultúra nagyjai? És akkor miért ne tanulnánk mi is?

Itt következik hát *Kondor Bélának*, a festőnek, grafikusnak, költőnek egyik öncenzúrázott verse:

Gulliver a laputalakhöz

— Egy költő emlékére —

Soha el nem jövendő újvilág
messzi villámfényinél látlak benneteket,
halál reám.

És kemény az én zokogásom
mert könnye nem cseppen és
hangja is nem hallik.

És kemények becsmélő szavaim
mert látlak benneteket.

Kövérrhasúak vagytok, dagadtszeműek,
alattomosak és rosszhalálúak.
Farkatok naponta égnek állítjátok
szátokat eltájtják helyettetek
testetek romlandó kerek O-betűin
dőlnék a hamis szavak és hamis
gyerekek. Terjed a tenyészet.
Sokasodik a sokaság, sokasodnak
a harci gondok, ágyú-süket eszméitek
mint a durva gyom lepik el szent
állat mivoltokt gyepes mezejét
és egyre emberibbek lesztek,
emberibbek.

Ó, békéltenszívűek ivadécai!
Csavartbelűek moslék korcsái,
a jámborsággal keresztezett gyűlölet,
a paposkodó tömeg-álság,
a milliőkező hatalmas tehetetlenség,
bálványimádó barom utódok.

Mert az utódok számosabbak
minden halott szülőknél.

Ó, ti papírral-tömött-szeműek,
ti vak alakoskodók, gyöngyei
szuroktengerfenékek; kőfejűek
és törött csigaházú, nyúlós-szajú,
fordított-nyakú, vörösálcás
háromlábú bikaborjak,
hátrafele ügető,
ócska,
feneketlen-fenekű ripacs színészek!

Ti olvadt-orrú bűzös fürkészők,
zajcsináló zenés kutyapecérek,
állástalan vad vándorköszörűsök,
kéz-láb hadonászó éhes rabbikalapok
nyomorultságtokat bosszulni.

Ti bombákon lovagló szivarpumpák,
átkozottgép-gyártó fehércöpenyes
szemüvegcsorda,
dongalelkű ordas hordópofázók,
tátott szátok kapuján kifróccsen
belsőrészetek s lábatok kalimpál
bizonyítékul.

Még a haragra is gyengék;
simatalpú zsebtolvajtanoncok,
rázóstökű, macskabajszerű lapos
éhségahajhászók, ó, nyálkukacok,
vágyakozásra vágyódó lefityted
tökéletlenkedő kutyamajmok, ti!

Ti, humánus könyvpockok, patkányfogó
gömbölyű vetületű négyszögek,
ó, ti cédulafosó rettentő létralábak,
könyökcipellős bősziült bájlavagok!

Ülepképű és mángorolt ülepi szomorú
inkvizitorok vagyok ti,
gyűrsnyakú kárókatonái önmagatoknak.
O. kövér halakról ábrándozók!
Ó, göröngyöshátúak!
(Véres gyilokról nem
vakít vissza fény.)

Tenmagától mindenkit féltők,
nem féltitek magatoktól,
szabadságától mindenkit féltők,
zöldmájú, irigy s öltöztetett
bohóc-rabok vagytok mind.

(S magábaroskadtan magában
kocsmaszéken
motyog a bor és füst Társadalom.)

Fületlenek vagytok, orrtalanok,
gerinctelenek, szájaskodók, fejetlenek,
szemtelenek, kéz-láb-farok emberek,
okoskodók, kémeek és szegények.

És holt halhatatlan egy életem
hamu-porát szeretehordjátok mérges
talpatokon, amely eltiporta.

Vajon nem koráról írta-e? Vajon
a tatárdúlásról? A vers komoly, kom-
mor, emelkedett. Nem úgy néz ki,
mint amit barhiból, poénkodásból,
ujjgyakorlatként írt volna. A korról
szól. Vajon a pápistákat, kálomistá-
kat becsmerli? Vagy az imperialistá-
kat, a burzsujokat, baloldali elhajló-
kat, egzisztencialistákat? Bizony, ez
1 komcsizó vers.

Vagy mit szólunk a 35. zsoltár-
hoz, melyet a protestánsok mindig is
énekeltek szorongatás idején, még
a török hódoltsági területeken is?
Szóljuk talán azt, amit a dolgozók és
a szocialisták szoltak hozzá? Ez a
facsimile méretű kotta egy 1952-es
kiadásból való. Figyeljük meg, hogy
az utolsó kottasor alatt a 2-6. vers-
szakok ilyen jellel vannak pótolva –
–. Bizony, a keresztényüldözés ide-
jében nem volt szabad énekelniük
azokat a kínos szövegeket.

35. ZSOLTÁR.

„Perelj, Uram, perlóimmal!”

Bourgeois L., Ocskó, 1951.

1. Pe - relj, U - ram, per - ló - im - mel,
Har - colj én el - len - sé - gim - mel,
Te pa' l - zso - dai ra - gadd a - ló'
Én se - ge - del - mem - re állj e - lő!
Dár - dá - dat nyujtad ki ke - sed - del,
El - len - sé - gi - met ker - gess el!
Mond - jad ezt az én lei - kem - nek,
Té - ge - det én meg - se - git - tek'

A következő lapon bemutatom a
zsoltárt katolikus fordításban, és
bejelölöm a szocialista ellenes (is)
részt.

Valami hasonló történt a „Boldog-
asszony, anyánk!” kezdetű katolikus
népénekekkel is. Refrénje ugyanis ere-
detileg így szól: Magyarországról,
romlott Hazánkról, ne feledkezzél el
szegény magyarokról!

A „romlott” szó helyett az „édes”
szót kellett énekelnünk. Gyerekkor-
omban először komikus volt, és so-
kára értettem meg, hogy miért van
az, hogy az orgonista és a kórus
másként énekel, mint ahogy én
Édesapámtól tanultam.

1989. június 16-án aztán a mártí-
rok temetésén a Hősök Terén Rácz
Sándor, a Nagybudapesti Munkásta-
nács volt elnöke elénekelte velünk
ezt a szomorú nótát. Senkinek nem
jutott érzelmébe, hogy a szocialisták-
nak kedves szót énekelje.

Perelj Uram, perlóimmal
(a 35. zsoltár katolikus fordításban)

Az üldözött imája

(Dávidtól.)
Szállj perbe, Uram azokkal, kik velem
vitáznak,
győzd le azokat, kik ellenem harcolnak.
Ragadj fegyvert és pajzsot, kelj föl
védelmemre,
Vess lándzsát és dárdát üldözőim ellen.
Mondd lelkemnek: „Én vagyok
üdvösséged!”
Vesszenek dicstelenül, akik életemre
törnek,
hátrálganak meg szégyenletesen,
akik gonoszat forralnak ellenem!
Legyenek olyanok, mint pelyva a
szélben,
az Isten angyala szórja őket szét!
Útjuk legyen síkos és sötét,
üldözze őket az Isten angyala!

Mivel ok nélkül csapdát állítottak nekem,
és ok nélkül vermet ástak életemnek.
Érje őket fájdalmas pusztulás,
akadjanak a nekem vetett hálóba maguk,
és essenek bele a verembe!
Lelkem pedig ujjongjon az Úrban,
örüljön segítségének!
Minden tagom hirdeti majd:
Ki olyan, mint te vagy, Uram?
Te, aki a gyengét megmented a túlerőtől,
a szegényt a rablók kezétől.
Elvetemült tanúk álltak elő,
s vallottak dolgokról, mikről mit sem
tudtam.

A jót rosszal viszonzották nekem,
üressé vált az életem.
Pedig én, amikor betegen feküdtek,
vezeklőruhát öltöttem,
lelkemet börtel gyötörtem,
s imádságban öntöttem ki a szívem.
Bánatosan jártam, mintha
barátom vagy testvérem lett volna.
Mint aki anyját gyászolja,
úgy roskadoztam a szomorúságtól.
Mégis örültek, amikor ingadoztam,
és összegyűltek, ellenem fordultak.
Idegenek, kiket nem ismerek,
marcangoltak és nem nyugodtak,
gúnyolódásukkal bosszantottak,
fogukat csikorgatták ellenem.
Uram, meddig nézed még ezt?
Oltalmazd meg dühöktől életem,
mentsd meg lelkemet az oroszánoktól!
Akkor hálát adok neked a nagy

közösségben,
az egész nép előtt dicsőítetek téged.
A kik igazságtalanul rám támadnak
ne diadalmaskodjanak fölöttem!
Ne hunyorgassák szemüket,
akik ok nélkül gyűlölnék!
Ők nem a béke hangján szólnak,
akik szelídek a földön,
azok ellen álnokságot koholnak.
Kitártják ellenem nagyra a szájukat,
s azt kiáltják: „Na, most majd meglátjuk!”
Uram, te láttad, ne hallgass tovább,
Uram, ne maradj távol tőlem!
Ébredj fel, kelj védelmemre,
Istenem és Uram, intézd te az ügyem!
Tégy igazságot igaz voltod szerint!
Istenem, ne diadalmaskodjanak rajtam,
ne gondolják szívükben: „Eppen így
akartuk!”
Ne mondhassák: „Most aztán felfaltuk!”
Pusztuljanak el szégyenletesen mind,
akik nyomorúságomon kéjelegnek!
Érje szégyen és gyalázat azokat,
akik fölényesen beszélnek fölőlem!
De örüljenek és ujjongjanak mind,
akik ügyemet mérlegelik!
Mondogassák szüntelenül: „Nagy az Úr,
üdvét akarja szolgájának!”
Az én nyelvem pedig hirdesse
igazságodat,
s mindörökké zengje dicséreted!

Olyan jó néha keserűn magyar Szitkot görgetni művelt úri szánkban.

(Ady: Margita élni akar)

Átokszoltár 109. zsolt.

(A karvezetőnek – Dávidtól, zsoltár)

Isten, akit dicsőítek, ne hallgass,
hisz az árulók gonosz szája tátog
ellenem.

Hazug nyelvel beszélnek hozzám,
a gyűlölet szavával vesznek körül,
s ok nélkül harcolnak ellenem.
Szeretetem jutalmául váddal illetnek,
én azonban imádkozom.

A jót rosszal viszonyozzák,
szeretetemet gyűlölettel.
„Bérelj fel egy gonoszt ellene,
vádolj a jobb oldalára!
Bűnösként kerüljön ki az ítéletről,
kérese ne találjon meghallgatásra!

Csak kevés napot hagyjanak neki
osztályrészülni,
hivatalát nyerve el más,
fiai váljanak árvákká,
felesége pedig özvegyé!
Fiai nyugtalan bolyonganak és
kolduljanak,
űzzék ki őket elpusztult házukból!
Minden java legyen uzsorának
zsákmánya,
munkája gyümölcsét vigye el idegen.
Senki ne bánjon kímélettel vele,
ne akadjon, aki könnyörül árváin!
Törzse induljon pusztulásnak,
a második nemzedékben szűnjék meg a
neve!

Atyáinak bűnét ne feledjék,
ősanyái vétkét el ne vezekeljék,
lebegjen az mindig az Úr előtt!
Az úr törölje el emlékét a földön!”
Mivel senkin sem könyörült,
üldözte a nyomorult és szegény embert,
s a szenvedőnek életére tört.
Átkot akart, most érje utol őt,
megvetette az áldást, most hagyja el.
Fedje el az átok, mint a köntös,
hatoljon belsőjébe, miként a víz,
hassa át csontjait, mint az olaj.

Igen, úgy borítsa be, mint a ruha,
mint az óv, amely mindig átfogja.
Ez legyen jutalma az úrtól azoknak,
akik vádolnak engem,
akik gonoszul szólnak ellenem.
Te pedig, úram, nevedért állj mellém,
ments meg jószágodban és irgalmadban!
Hiszen nyomorult vagyok, elhagyatott,
szívem bensőmben összeszorul.
Mint hanyatló árnyék, úgy fogyatkozom,
lezárnak engem is, mint a sáskát.
Térdem inog a bőjtőléstől,
húsom sorvad a soványságtól.
Gúny tárgya lettem számukra,
csóválják fejüket, ha látnak.
Segíts rajtam, Uram, Istenem,
irgalmadban ments meg engem!
Hadd tudják meg: a kezed volt az,
te voltál, Uram, aki ezt művelte.
hadd átkozzanak, csak te áldj meg,
valljanak szegényt, akik fölkelnek
ellenem,
csak a te szolgád vigadozzon.
Vádlóim öltözzenek gyalázatba,
mint köntös borítsa őket a szegény.
Vidám ajakkal dicsőítem az Urat,
a sokaság közepette dicsérem.
Mivel melléje áll a szegénynek,
hogy megmentsse őt bírától.

Szabad-e a zsoltárok és zsoltár-
éneklők évezredek zokszavaival és
átkaival illetnünk a komcsikat?

Igen, a magaskultúra javallja.
Igen, a kereszténység javallja.
Igen, Édesanyám javallja.

A magakultúrában van bőven stí-
lusérzék és stílusfegyelem. A keserű-
ség kifejezéséhez nemcsak szitok-
szavakat tanulhatunk:

Kondor Béla:

Szidalmazás

Úgy tűnik néha, mintha minden ré-
gen lett volna és lett volna; nincs.

Összeszűkültünk embernek lenni
és széttárul ott a titok, ahol titok lesz
mindörökké.

Mert fogó és zúgó szerkezetek
sompolyognak álmaink sima tekere-
déséi közt.

Suhanás és zuhanás, rémítő dör-
renések játszódnak hangtalanul,
mert lehajoltál odozni-bogozni ma-
dzagokat, és drótokat kalapálni hihe-
tetlen anyagokból.

Majd egy forró, temérdek, ráncos
agy egyenesedik törekeny gerinc-
oszlopára, amikor felállsz, és lábaid
vékonyak.

Íme, hátrasimítottad a hajad.

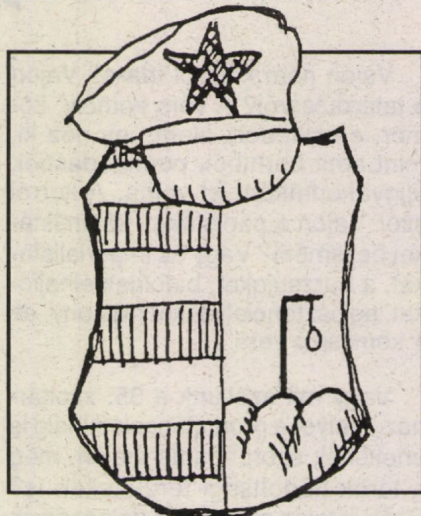
Aztán felkapod gyűrhető papírja-
dat, ahová sokszor egymásután ír-
tad:

Igazság, igazság, igazság.

És futsz, hogy utol ne érjen sen-
ki, senki sem.

Hadd ne mondjam el, hogy „miről
szól” ez a vers. Én például suttogva
mondanám el, de úgy, hogy suttogás
közben kidagadjanak a nyakamon
és a homlokomon az erek, és undor
is süvítsen suttogásomból.

És itt van egy 68-as vers, ami bíz-
vást lehet a szocialisták Miatyánkja:

Jiri Kolar költő és festőművész így
ír a Literarni Listyben megjelent „Ta-
nács a szolgáknak” című költemé-
nyében:

Felmentettétek a bűnösöket és
hozsannáztatok az árulásnak?
Hibáztassátok érte a pártot.
Hallgattatok amikor még a fű is kiáltott?
Hibáztassátok érte a pártot.
Irtatok, amikor még a tinta is pirult?
Hibáztassátok érte a pártot.
Hittetek, amikor még az éjfélnél sem hitt a
szemének?
Hibáztassátok érte a pártot.
Kivágott fáknak láttátok csak a
kivégzetteket?
Hibáztassátok érte a pártot.
Szolgáltatok, amikor még a kutyák is
vicsorogtak?
Hibáztassátok érte a pártot.
Kitüntetések fogadtatok el, amikor még
a kő is köpött rájuk?
Hibáztassátok érte a pártot.
Vérrel mocskoltátok be a kezeketeket?
Hibáztassátok érte a pártot.
Talpnyalók voltatok, hazudtatok,
alajoskodtatok?
Hibáztassátok érte a pártot.
Sohasem hallottátok, amit a verebek is
csiripéltek?
Hibáztassátok érte a pártot.

Még a gyerekeket is hazudni
kényszerítettétek?
Hibáztassátok érte a pártot.
Gúnyoltátok a megkötözötteket?
Hibáztassátok érte a pártot.
Leköptétek a halottakat?
Hibáztassátok érte a pártot.
Megrészegedtetek mások könnyeiből és
veritékéből?
Hibáztassátok érte a pártot.
Mindenért, mindenért, mindenért
hibáztassátok a pártot,
éjszaka muzsikusai.
Hibáztassátok érte a pártot.

(Ford: Murányi Beatrix)
(Forrás: a „Bizalmas” felíratú, titkosított-
ként kezelt sajtóciikkgyűjtemény 1968-
as, egyik száma)

A szókimondó átkozódás mindig
is dívott: legalábbis ott ahol szabad
volt.

**A veszprémi hajdúk levele
a palotai rabló törökhöz**

– 1646 –

Hozzád illő jóakaratomat
Ajánlom sok szolgálatomat,
Adja az Isten, hogy ez mondásomat
Rövid-nap érjem ily kívánsádomat!

Most röviden vedd köszönetemet:
Az nagy Úr Isten verjen meg tégedet!
Kit megtagadtál te veszett elmédben
Hozzád eljő hamar ily szegénységben.

Lovad hátarul nyakad megszakadon,
Veszprími sereg hátadom nyargaljon.
Tűz, víz, fúvó szél ellened támadjon,
Sas, varjú, holló fejedén károgon.

Első jövésed az után vesztedre
Légyen lopásod megfizetésedre,
Pajtásaidnak fejed vételére,
Jusson magyarok fegyvere élére.

Vérhas, főfájás ágyadban gyötörjön,
Kólika, guta hirtelen rád jöjjön.
Éjjel és nappal ágyadban gyötörjön,
Szíved mint nyárfalevél úgy reszkessen.

Jobb lesz ha azzal otthon ülsz házadban
Mit eddig loptál, hogy nem az karóban
Kis verebeknek tojni oldaladban –
Kit már magad is megláttál álmodban.

Tudod-é mint vívéd minap az pásztort?
Vesd le, mosd meg jól te vékony
gatyádot,
Mert az alfeled elokádtá magát:
Addig óhajtád Veszprímnek jó borát.

Szaladj és igess, ne vedd tréfára,
Mert közel, látod, az magyar kopjája,
Siess hírt vinni hamar Palotára,
Lásd: vitézidnek ha mind meg van
száma?

Sarcoltasd otthon elvitt rabjaidat
kikhez nem meréd kivonni szablyádat,
Nem is vihetted volna el azokat:
De vélték látni magyar katonákat.

Ezeket Isten mind megszabadítja,
Kopasz fejedet mi kezünkbe adja,
Vajtay Márton üveg borát nyújtja –
Nyakad elválni szablyáját kirántja.

Popiom-kérőt (Tán: opium? Thaly
Kálmán jegyzete) találsz társaidnak,
Talám koporsó köll tollas fiaidnak?
Fentőben tevék fejét jobbítoknak,
Lovát elvonták egynihányotoknak.

Vakmerőségét vitéz magyaroknak
Igen csudáalom, három: tizenötnek
Megfelelének vitéz törököknek,
És vitézmódra kopjákat is törnek.

Nem fogyott még el Veszprímnek bogara,
Hidjed, ott terem könnyű gyalog hadja,
Mindenikének vagyon száz-száz ónja
Kopasz társaidnak kész gondot adnia.

Nem jut eszedben az Hosztori harcza?
Nyolczvan magyarnak ilyen nagy csatája,
Hatszáz töröknek szegény elfutása
Sok törököknek talpok elnyalása.

Vitézségeddel otthon pirittyolni
Tudsz az Bakonybul pásztorokat lopni:
De vitézekkel nem mersz szemben állni, –
Ha mit ellophatsz, kész vagy elszaladni.

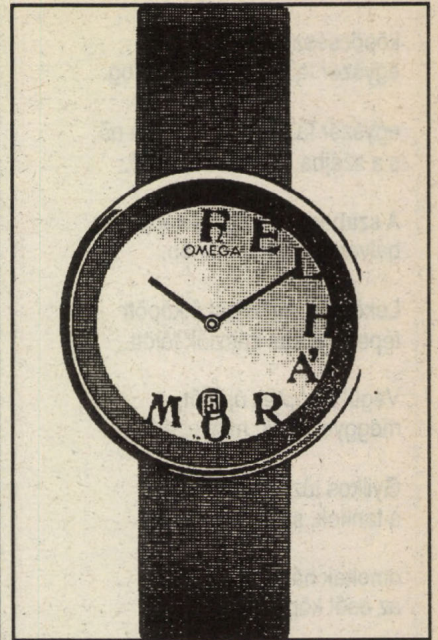
Okos az róka, de az csávában jut:
Esik elődben még oly csoportos út
Melyen jó lovad nem oly sebesen fut,
Ki megkötözheti, találsz még oly hajdút.

Mi haszna sokat szólnunk rosszvoltudrol,
Mordásággoddal való lopásodrul,
Ha ezt hallhatod, gondolkodjál arrul:
Meghozzák nyársod hamar az
Bakonybul!

E kis munkámat nagy jó neven vedged,
Hogy jól meggondoljad mire jut igyed,
Ha megszidsz érte: súly keljen
alfeledben,
Hetvenhétfele kosz te kopasz fejedet! –

Egyik majorban minap mulattomban
Írám ezeket egy bükkfa-oldalban,
Az ezerhatszáz és negyvenhatban
Húshagyó előtt való vacsorámban.

Szencsey György dalkönyve
(In: Thaly Kálmán: régi magyar vitézi
énekek és elegyes dalok, Tom.I. Pest,
1864. 149. o.)

Keszei István:

Köpedelem

Az undor és köpedelem
folyóján úszik életem,

a patakozó könny, ősi jaj
habjain, akár a tutaj.

Keserőség, köpedelem
e földre köpött életem.

A születés, halál között

mindenki, mindenki köpött!

Vért köpött régen Jézus is,
a végső Golgotán Babits,

a gyalupadnál nagyapám.
Bár fuldokolt, tanár-apám

azért magyarázott, beszélt,
kiköpte szegény tüdejét.

Kiköpte lelkét értetek
a lelketekért emberek!

Brüsszelben két műszak között
cigaretta sodort s köpött

a munkás keserűt, nagyot:
fájt neki, fájt a sok robot.

A köpködő földjén, falán
zuhog, ömlik a nyál-óceán.

Kiköpte bölcsességfogát
a bölcsnek hitt, bolond világ.

köpöcsészébe hullt a fog,
egyszer talán még szállni fog.

egyszer talán még szárnya nő,
s a szájba, agyba visszanő.

A szabadság válaszaképp
bálványokra köpött nép.

Leköpték, hát most ő köpött
tépett, lyukas zászlók fölött.

Végül leköpték újra őt,
meggyalázták, mint azelőtt.

Gyilkos tüzet köptek reá
a tankok, szürke hamuvá

omoltak házak és falak
az esőt köpő ég alatt.

Tajtétkzó vad tűz-óceán
árájában hanyódott hazám.

A bánat és köpedelem
folyóján úszik életem,

a patakzó könny, ősi jaj
habján, akár a tutaj...

Mit tanul **Eörsi István** Adytól? Íme:

Eörsi István:

Szóba se állj vele

Visong neki is tán otthon gyermeke,
s bóbiskol fókabajsú atyja,
a gabonaszárat is tán megsimogatja –
itt szóba se állj vele.

Itt szóba se állj vele
mert árulás itt az a szó –
otthon lehet a becsület embere,
Itt gyilkos, elnyomó!

Itt szóba se állj vele,
ne is nézz rája,
tán épp anyádba lőtt bele.

Parancsra jött,
semmiről sem tehet,
lehet.
De te
iszonyú bűnt veszel magadra,
hacsak egy pillanatra
szóba állsz vele.

Ülj a házad elé a padra,
sétálj az utcán, húzódj a kapualjba,
az emberek felé fordítsd arcod –
de a gyűlölet kapassa félre fejed,
ha őt megpillantod.

Hagyjad, hadd lássa,
milyen is arcod rándulása:
az őszinte undor moccanását.
Lezárt szádnak, behunyt szemednek
is meg kell tanulni vallani.

Másként tán víg cimborák lehetnének,
de most halálós vétek
ha ránevetsz –
ha ránevetsz, bénuljon meg a szád,
örökös vigyor
mrevüljön reád.

Ha nem bolydul lelkedben többé,
mikor már nem lő, nem lövet,
hogy itt ül nyakadon:
roskasszanak örökké
mázsás malomkövek!

Ha engeded te lány, hogy simogasson,
ne válhasson belőled soha asszony,
férfi boldog ne legyen veled –
legszentebb vágyad gyöngyszemei
széjjelperegjenek!
Te asszony, ha ez megölelhet,
csókjától rohadjon széjjel a tested.

Ha kedves is volna szívének a gyermek,
kisdededet hozzá ne engedd,
édesanya.
Számára itt fű se teremjen,
menjen haza!

Szóba se állj vele,
mert árulás itt a szó –
otthon tán lehet becsületes,
itt: gyilkos, elnyomó!

(1956. november 8. In: **Magyar
Verseik, 1953-1956; 220.o. Évszám
és hely nélkül jelent meg nyugaton
a kötet.)**

(Vessük össze ezt a szöveget a
bibliai átokzsoltárokkal, amelyeket a
protestánsok máig is énekelnek. Sőt,
énekeljük el az átokzsoltárokat!)

Gondoltam, folytatom:

Megköti nyakkendőjét a tükör előtt,
felveszi fényesre pucolt cipőjét,
megsimogatja zsemleszínű kiskutyáját és
elindul a disztribűnre,
április negyedikét
megünnepeltetni velem, velem,
leigázásunk ünnepét.
Te asszony, ha ez megölelhet,
csókjaitól rohadjon szét a tested.

Kirabolja a nyugdíjpénztárat,
asztán mint egy jó atya,
évenként emeli a nyugdíjadat,
te meg hálás vagy neki, azzal a
nagy eszeddel.

2 tévécsatornát üzemeltet neked,
hogy jól érezd magad este,
támogatja a kultúrát,
olcsók a könyvek,
az életkor meg tíz évvel alacsonyabb.
Te meg beházasodnál a családjába,
hogy rohadna szét a tested.

usque ad inf.

Szabad-e nevetgélni a kommu-
nistázókon? Igen. Én pl. először is
nyilvánosan 1989. november 4-én
tettem ezt meg. Történt pedig ez
úgy, hogy ezen a napon rohanták le
a magyar szabadságharcot és forra-
dalmat az orosz tankok, és ennek
emlékére tiltakozást szerveztek a
Szovjet követség elé. Látom ám,
hogy egy újságíró éppen interjút ké-
szít Pákh Tibor báccsival, a tünteté-
sek szókimondó résztvevőjével. In-
terjú közben egyszercsak felhang-
zott a kórus: „Kommunista gyilkosok!
Kommunista gyilkosok!” Pákh bácsi
pedig félbeszakította az interjút,
elfordult az újságírótól, és fennhangon
beszállt a szavalókórusba. Szegény
újságíró azt se tudta, hogy köpjön,
vagy nyeljen, együtt szavalni pedig
még nem mert. Én pedig keserűen
elmosolyodtam, hogy még mindig
nem merik az igazat skandálni: „Szo-
cialista gyilkosok! Szocialista gyilko-
sok!”

Mert hát ötvenhatban szocialisták
hívták be az oroszokat, előtte ugyan
a dolgozók (1948. július 12-től) kí-
nozták meg a magyar parasztok,
munkások, polgárok tízezreit. Szoci-
alisták hozták össze a belső és a
külső államadósságot, szocialisták
voltak oly bölcs gazdikáink, hogy az
átlagéletkor édes hazámban 10 év-
vel alacsonyabb...

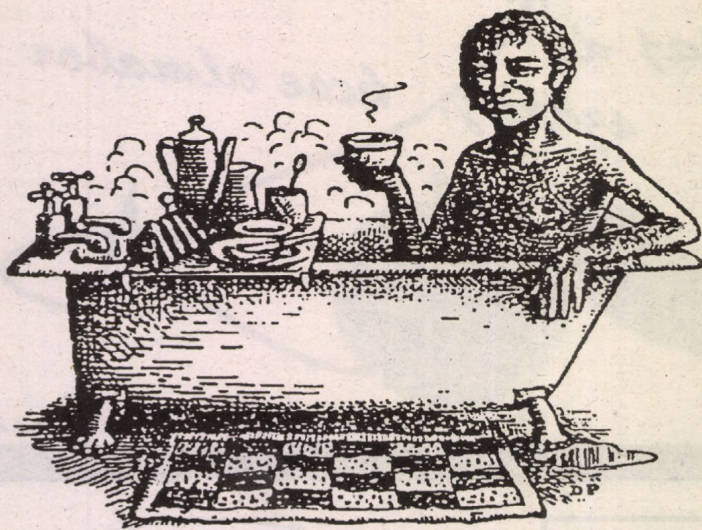
Nos, meddig mehetünk el a szo-
cialistázásban? Hol van az a fal? Kik
építették, kik nem engedik lerombol-
ni? Ez a fal a tudatformálók és véle-
ményalakítók birodalmának a hatá-
rán van, ami tényleg fal.

Ezek a tudatformálók: a szocialis-
taszimpatizáns újságok (Magyar
Nemzet, Magyar Hírlap, Szabad
Föld, Nők Lapja... Népszava, Nép-
szabadság, Kurír), és a közszolgá-
lati vagy sem rádiók, tévék. Ma Ma-
gyarországon tényleg nem való
komcsizni és szocialistázni. Pedig az
ember komcsizó állat. Ha megenge-
dik neki gazdái, a tudatformálók.

Komcsizó és szocialistázó állat-e
az Ember? A magaskultúra minden-
esetre ezt javallja, sőt mintát ad hoz-
zá.

egy szűz patkány fehér bá-
rányka húzában firkál. se
narancsillat, se pásztorsíp,
vagy kéklő holdvilág nem
űzi el.

voltak, mint írókámék, hiszen sokkal több rockzenészt vertek el, és sokkal több kiállítást tiltottak be, vagy nem engedtek létrejönni, mint ahány írot vertek el (egyetse), és ahány könyvet tiltottak be. És most mérjük meg, hogy mer-e képzőművész 95-ben szocialistázó művet kirakni, stb. Ezekből a megfigyelésekből nagy szériákat lehet csinálni, persze pénzért.

Ezekre a megfigyelésszériáknak (hadd ne részletezzem) van pénzük a vízcsapból is folyó politológusoknak, hiszen vagy tanszékeken, vagy intézményekben dolgoznak. De nem tették meg, mert féltik a pénzüket. Hogy nem tudják, az nem lehetséges; hiszen tanítják. Ezen megfigyelésekhez ugyanolyan matematikai módszereket használunk, mint az atomfizikában. Vagyis statisztikai mintavételeket és valószínűsítéseket. Ezekkel a kutatásokkal vendégprofesszori állásokat lehetne elnyerni a világ legpénzesebb egyetemén.

Hogy értsük: megmérjük, hogy mely cégek hirdetnek a 250.000 példányszámú Népszabadságban (sic!) és melyek a 70.000 példányszámú újságban. Utána vagy előtte megadjuk azt a mérőszámot, hogy a reklámgógyi szerint milyen arányban szokásos, mert kell hirdetni a kisebb példányszámúakban. És összevetjük a két mérési eredményt. Ennek alapján a megfelelő matematikai eszközökkel meg lehet mondani, hogy mely cégek leledzenek a szocialisták pénzügyi vonzaskörzetében. Mint ahogy meg lehet mondani, hogy mely kiállítóhelyek (magángalériák...) azok, amelyekben nem szabad kommunisztázó képeket kilógnatni. Ezek vagy félnek, vagy hozzátartoznak. Na kikhez? Nyilván, hogy nem a Fideszhez.

Megengedi-e a szocialista-szabaddemokrata kormány, hogy az iskolákban komcsizzanak? Megengedi-e, hogy a közszolgáltatásban komcsizzanak? Nem, és többek között a magaskultúra ellenére nem engedik. Uff! ahogy Winnetou mondá. Ámen-e?

Nem túl rövid-e ez a szöveggyűjteményem? De.

Mitől van az, hogy ilyes versek és novellák nincsenek a gimnáziumi szöveggyűjteményekben? Mikor engedik meg a tanároknak, hogy ilyeneket tanítsanak? Mennyit keresnek tudatformálókink, véleményalakítóink, éreztetőink?

Mitől van az, hogy a napilapokban, rádióban, tévében nincsenek tudományos ismeretterjesztő sorozatok arról, hogy hogyan formálják tudatunkat, véleményünket, érzelmeinket?

Ez azért van, mert akkor rögvést elveszítenék előfizetőik nagy részét. Másrészt pedig a profi szakemberek nem mondhatják el, mert hisz szinte mindannyian a kereskedelem vagy a pártok kiszolgálói – pénzért – és titoktartási kötelezettségük van.

Mikor lesz tananyag a tudatformálás, véleményalakítás, annak veszélyei? És mikor számít majd be ez a tananyag az egyetemi felvételibe?

A mostani kormány ezt nem fogja megengedni.

Nos, az ember, az Ember mint szocialistázó, kommunisztázó állat, az emberi jogok címzettje... meddig mehet el? Ameddig megengedik neki.

(Vae victis!) jaj a legyőzötteknek.
1994. októberében

E dátum után is maradt még mondanivalóm. Ha ugyanis azt mondom, hogy ma Édes Hazámban a pénztájkéi kulturális életben szocialistázni az annyi, mint kívülrekeszteni magamat a kulturális közéletből, ez egyszerű mondikálás. Hiszi valaki, vagy sem. Ha valaki aszongya, hogy csak a nemszocialistázó napilap kap hirdetőket, ez hihető vagy sem, marad mondikálás. Lehet ezekből pénzügyi tudományt is csinálni.

Ezen tudományos felmérés ott kezdődik, hogy kikeressük azokat az írókat, akik a rendszerváltozás előtt és tájékan kommunisztáztak. Megkeressük a mostani publikációikat, és megmérjük, hogy mennyi szocialistázás van benne. Ezután vagy előtt megnézzük, leolvassuk, hogy folyóirataik és hetilapjaik milyen tájékról kapják a suskát.

Hasonlóan: a rockzenészek és képzőművészek mindig is bátrabbak

